

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра загальноправових дисциплін та міжнародного права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Майя Ніколаєва
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

« 29 » 08 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 29 Міжнародні відносини

Спеціальність: 292 Міжнародні економічні відносини

Освітньо-професійна програма: Міжнародні економічні відносини

Розробник:

Стрельцова Євдокія Джонівна, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри загальноправових дисциплін та міжнародного права

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри загальноправових дисциплін та міжнародного права.

Протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Євдокія СТРЕЛЬЦОВА

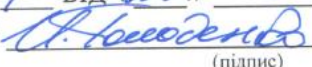
Погоджено з гарантом ОПП 292

(підпис)

Сергій ЯКУБОВСЬКИЙ

Схвалено Навчально-методичною комісією (НМК) економіко-правового факультету

Протокол № 1 від «28» 08 2023 р.

Голова НМК
(підпис) Ірина ГОЛОДЕНКО

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри економіки та підприємництва

Протокол № ___ від «___» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(_____)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри економіки та підприємництва

Протокол № ___ від «___» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____

(підпис)

(_____)

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>очна форма</i>	<i>заочна форма</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»	<i>обов'язкова</i>	
	Спеціальність : 292 Міжнародні економічні відносини	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		8-й	8-й
		Лекції	
		18	4
		Практичні заняття	
		18	4
		Лабораторні	
		-	
	Самостійна робота		
	54	82	
	В т.ч. індивідуальні завдання: не передбачено		
	Форма підсумкового контролю: залік		
	Освітній рівень: перший (бакалаврський)		

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма вивчення навчальної дисципліни «Міжнародне право» складена відповідно до освітньої-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини».

Предметом вивчення дисципліни «Міжнародне право» є положення відповідно до структури курсу, що складається з двох частин (двох змістових модулів): загальних положень та окремих галузей і інститутів. В першій частині вивчаються: поняття, сутність, система міжнародного права, принципи міжнародного права, його предмет, об'єкт, джерела, норми, проблеми співвідношення та взаємодії з міжнародним приватним правом. Друга частина курсу присвячена питанням міжнародного права прав людини, міжнародного економічного права та його галузей, міжнародного транспортного права, міжнародного права інтелектуальної власності, міжнародним засобам та механізмам розв'язання міжнародних конфліктних ситуацій і спорів.

Міждисциплінарні зв'язки: «Міжнародні економічні відносини», «Регулювання міжнародних економічних відносин», «Міжнародні організації», «Політика європейської інтеграції» тощо.

Мета навчальної дисципліни «Міжнародне право» – надання здобувачам теоретичних знань у галузі міжнародно-правового регулювання міжнародних відносин публічного та приватного характеру та сприяння формуванню навичок їхнього практичного застосування та здатності розв'язувати складні задачі у сфері міжнародних відносин, у тому числі міжнародних економічних відносин, усвідомлення цінностей громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина загалом у світі та в Україні зокрема;

Завдання навчальної дисципліни «Міжнародне право»

- розуміння здобувачами загальних закономірностей виникнення, формування та основних тенденцій розвитку сучасного міжнародного права (публічного та приватного);
- вивчення загальних положень сучасного міжнародного права, джерел, системи, тощо;
- формування уявлення про об'єкт, предмет, завдання міжнародного приватного права та його ролі щодо впорядкування приватноправових відносин в сфері зовнішньоекономічної діяльності;
- розвиток навичок роботи з першоджерелами, зокрема, міжнародними договорами, національним законодавством;
- ознайомлення здобувачів та формування в них розуміння загальних міжнародно-правових стандартів основних прав і свобод людини, у тому числі в сфері економічної діяльності, та механізму їх захисту;
- ознайомлення здобувачів з різними засобами та механізмами вирішення конфліктних ситуацій і спорів на міжнародному рівні, як у сфері

міжнародного публічного, так і приватного права, та сприяння формуванню практичних навичок їхнього застосування.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері міжнародних відносин у цілому та міжнародних економічних, зокрема, а також у процесі навчання, що передбачає застосування новітніх теорій та методів при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків, характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Професійні:

СК1. Здатність виокремлювати характерні ознаки та тенденції розвитку світового господарства, особливості реалізації економічної політики та світових інтеграційних/деінтеграційних процесів, у тому числі євроатлантичної інтеграції.

СК6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

СК9. Здатність до діагностики стану досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

СК10. Здатність обґрунтовувати доцільність застосування правових, економічних та дипломатичних методів (засобів) вирішення конфліктних ситуацій на міжнародному рівні.

СК12. Здатність використовувати нормативно- розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.

СК13. Здатність проводити оцінку та аналіз безпекової компоненти у міжнародних економічних відносинах.

СК15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.

СК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

Програмні результати навчання

РН 4 Систематизувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти

рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

РН 7 Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

РН 8 Розуміти, виділяти й описувати нові явища, процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових інтеграційних / дезінтеграційних процесів, у тому числі та євроатлантичної інтеграції.

РН 13 Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

РН 16 Демонструвати знання про стан досліджень міжнародних економічних відносин та світового господарства у міждисциплінарному поєднанні із політичними, юридичними, природничими науками.

РН 17 Визначати причини, типи та характер міжнародних конфліктів і суперечок, обґрунтовувати і застосовувати економічні, юридичні та дипломатичні методи і засоби їх вирішення на міжнародному рівні, відстоюючи національні інтереси України.

РН 19 Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- поняття та предмет міжнародного права (публічного та приватного), визначальні тенденції його розвитку у ХХІ ст.
- принципи міжнародного права;
- співвідношення міжнародного права з національним правом та міжнародним приватним правом;
- джерела та нормативний склад міжнародного права (публічного та приватного);
- особливості суб'єктів міжнародного права та їх роль, зокрема, у розвитку міжнародних економічних відносин та окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг;
- особливості правового регулювання таких галузей та інститутів міжнародного права, як міжнародне право прав людини, міжнародне економічне право, міжнародне транспортне право, міжнародне право інтелектуальної власності;

вміти:

- працювати з навчальною та науковою літературою в сфері міжнародного права в широкому сенсі та застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та інтерпретувати отримані результати;
- застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних, у тому числі економічних, відносин;
- демонструвати знання сучасних тенденцій розвитку міжнародного права та розуміння його впливу на процеси й тенденції глобального розвитку, механізми й інструменти реалізації економічної політики та світових

інтеграційних процесів.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Загальні положення міжнародного права

Тема 1.

Поняття та сутність міжнародного права

Поняття та зміст міжнародного права. Сфера дії та завдання міжнародного права. Система сучасного міжнародного права, його галузі та інститути. Принципи міжнародного права. Співвідношення міжнародного і національного права. Співвідношення міжнародного публічного і міжнародного приватного права. Поняття, сутність та завдання міжнародного приватного права. Сфера дії міжнародного приватного права. Поняття міжнародних відносин невластного характеру; визначення «іноземного елемента». Роль міжнародного приватного права в організації та розвитку міжнародних економічних відносин.

Тема 2.

Норми та джерела міжнародного права

Поняття, правова природа, структура норм та особливості створення норм міжнародного права. Види норм міжнародного права. Кодифікація норм міжнародного права та їх прогресивний розвиток. Імплементация норм міжнародного права. Поняття, сутність та види джерел міжнародного права. Міжнародний договір як головне джерело міжнародного права. Міжнародний звичай. Співвідношення міжнародного звичаю і міжнародного договору як джерел міжнародного права. Загальні принципи права. Судові рішення і доктрина міжнародного права. Допоміжні джерела міжнародного права. Особливості джерел міжнародного приватного права. Закон України про міжнародне приватне право від 23 червня 2005 р. Міжнародний договір як джерело міжнародного приватного права: поняття та види. Міжнародні договори про надання правової допомоги. Міжнародні торговельні звичаї як джерело міжнародного приватного права. Поняття колізійної норми. Структурні елементи колізійної норми: обсяг та прив'язка. Класифікація колізійних норм з урахуванням змісту обсягу та прив'язок. Правові питання, пов'язані із застосуванням колізійних норм. Підстави та порядок застосування норм іноземного права. Встановлення змісту іноземного права. Застереження про публічний порядок.

Тема 3.

Загальна характеристика суб'єктів міжнародного права

Поняття та види суб'єктів міжнародного права. Поняття міжнародної правосуб'єктності. Держава – основний суб'єкт міжнародного права. Міжнародна правосуб'єктність народів і націй, що борються за свою незалежність. Міжнародна правосуб'єктність міжнародних організацій. Міжнародна міжурядова організація: основні ознаки та класифікація. Членство в міжнародних організаціях. ООН: історія створення, структура, цілі й принципи, головні органи. Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ): загальна характеристика. Роль міжнародних неурядових організацій в

міжнародних відносинах. Проблема міжнародної правосуб'єктності фізичних осіб, суб'єктів федерацій, транснаціональних корпорацій та інших інституцій. Правовий статус та способи визначення національної належності фізичних, юридичних осіб, транснаціональних компанії та корпорації як суб'єктів міжнародних відносин невластного характеру (міжнародного приватного права). Особливості правового становища держави як суб'єкта міжнародного приватного права. Поняття та види імунітету держави. Норми національного законодавства та міжнародних договорів про імунітет іноземної держави.

Змістовний модуль II.

Окремі галузі та інститути міжнародного права

Тема 4.

Міжнародне право прав людини

Правова характеристика прав і свобод людини та громадянина. Становлення ідеї прав людини. Чотири покоління прав людини. Поняття та класифікація основоположних прав і свобод людини й громадянина. Загальні міжнародно-правові стандарти основних прав і свобод людини та громадянина. Міжнародно-правові гарантії дотримання прав людини і громадянина. Європейська система захисту прав людини. Міжнародно-правові стандарти прав людини. Становлення міжнародної системи захисту прав людини. Універсальні та регіональні механізми захисту прав людини. Конвенційні механізми захисту прав людини в системі ООН. Інституційні механізми захисту прав людини. Загальна характеристика діяльності Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ): структура, юрисдикція ЄСПЛ, критерії прийнятності скарги та їх правова аргументація. Можливість дружнього врегулювання справи. Виконання рішень ЄСПЛ. Нагляд Комітету міністрів Ради Європи за виконанням рішень ЄСПЛ. Судова практика ЄСПЛ як джерело права. Виконання Україною міжнародних зобов'язань у галузі захисту прав людини.

Тема 5.

Міжнародне економічне та комерційне право

Поняття, предмет та система міжнародного економічного права. Джерела міжнародного економічного права. Принципи міжнародного економічного права. Поняття та правовий статус міжнародної економічної організації. Загальна характеристика міжнародно-правового регулювання співробітництва у різних галузях економічної сфери. Правопорядок у галузі іноземних інвестицій. Роль міжнародних організацій у міжнародних економічних відносинах. Організація Об'єднаних Націй. Конференція Організації Об'єднаних Націй з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД). Світова організація торгівлі (СОТ). Організація ООН з промислового розвитку (ЮНІДО). Організація країн-експортерів нафти (ОПЕК). Міжнародно-правове регулювання діяльності транснаціональних корпорацій у сфері міжнародних економічних відносин. Вирішення міжнародних економічних спорів. Економічний суд СНД. Суд Євразійського економічного союзу. Орган вирішення спорів СОТ. Право СОТ. Поняття міжнародного комерційного права. Джерела міжнародного комерційного права. Роль міжнародних договорів в сфері міжнародного комерційного обороту. Зовнішня торгівля та інші види зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоекономічний договір: поняття,

особливості, види. Договір міжнародної купівлі-продажу: поняття, особливості змісту зобов'язань. Колізійні питання міжнародної купівлі-продажу, застосування принципів «автономії волі» сторін і «найбільш тісного зв'язку». Колізійні питання міжнародної купівлі-продажу у міжнародно-правових актах. Конвенція ООН (Віденська конвенція) про договори міжнародної купівлі-продажу товарів 1980 р. Конвенція ООН щодо використання електронних повідомлень у міжнародних контрактах, 2005 р. Транснаціональні правила електронної комерції. Основні типи міжнародних комерційних контрактів. Торговельні звичаї. Міжнародні правила тлумачення торговельних термінів ІНКОТЕРМС 2020 р. *Lex Mercatoria*. Принципи міжнародних комерційних контрактів УНІДРУА, 2016.

Тема 6.

Міжнародне транспортне право

Предмет та джерела регулювання міжнародного транспортного права. Міжнародні транспортні конвенції. Правове регулювання міжнародних морських перевезень. Правове регулювання міжнародних морських перевезень вантажів. Національне законодавство (Кодекс торговельного мореплавства України). Міжнародні договори: Брюссельська конвенція про уніфікацію деяких правил стосовно арешту морських суден; Міжнародна конвенція про рятування на морі; Гаазько-Вісбійські, Гамбурзькі та Роттердамські правила: загальна характеристика. Міжнародні звичаї торговельного мореплавства. Морські транспортні документи. Поняття, види та функції коносаменту, правове значення його реквізитів. Міжнародні морські чартерні перевезення вантажів. Види договору фрахтування судна (чартеру): рейсовий чартер, тайм-чартер, дімайз-чартер. Основні умови договору фрахтування морського судна. Правові проблеми відповідальності перевізника. Правове регулювання міжнародних морських перевезень пасажирів та багажу (Афінська конвенція). Правове регулювання міжнародних авіаційних перевезень. Національне законодавство (Повітряний кодекс України). Роль міжнародних міжурядових та неурядових організацій (Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО) та Міжнародна асоціація повітряного транспорту) в уніфікації правових норм і технічних стандартів, які регулюють авіаційні перевезення в міждержавному повітряному сполученні. Документи Варшавської системи, Монреальська конвенція. Транспортні документи, які застосовуються під час міжнародних авіаперевезень (авіатранспортна накладна, авіабілет, багажна квитанція). Межі майнової відповідальності авіаперевізника. Правове регулювання міжнародних автомобільних перевозок пасажирів і багажу. Система міжнародних договорів в галузі автомобільного перевезення (Женевська конвенція Європейської економічної комісії ООН про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів (КДПВ), Женевська конвенція Європейської економічної комісії ООН про договір міжнародного

автомобільного перевезення пасажирів та багажу (КППВ) та інш. Залізничні перевезення вантажів, пасажирів та багажу у міжнародному сполученні як складова частина міжнародної транспортної системи: правове регулювання (Бернська конвенція про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ)).

Тема 7.

Міжнародне право інтелектуальної власності

Поняття правовідносин інтелектуальної власності міжнародного характеру. Територіальний характер охорони та захисту права інтелектуальної власності. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ) та її роль у формуванні міжнародної системи охорони права інтелектуальної власності. Міжнародне авторське право: основні принципи міжнародної охорони авторських прав, об'єкти, суб'єкти, строки міжнародної охорони авторських прав. Бернська конвенція про охорону літературних та художніх творів 1886 р. Всесвітня конвенція про авторське право 1952 р. Правове регулювання сучасних відносин в галузі авторського права в ЄС. Двосторонні угоди України з іноземними державам про взаємну охорону авторських прав. Авторські права іноземців за законодавством України та іноземних держав. Міжнародне авторське право та ІТ технології (Договір ВОІВ з авторського права 1996 р.). Міжнародно-правова охорона «суміжних» прав: поняття, види, суб'єкти. Міжнародна (Римська) конвенція про охорону прав артистів-виконавців, виробників фонограм та радіо передаючих організацій 1961 р., Договір ВОІВ 1996 р. щодо виконання та фонограми. Основні засади охорони промислової власності у міжнародному патентному праві. Юридична сила патенту та авторського свідоцтва на території іноземної держави. Регулювання винаходів та патентних правовідносин, ускладнених іноземним елементом, в праві України. Порядок реєстрації товарного знаку в Україні. Міжнародно-правова охорона промислової власності: Паризька конвенція про охорону промислової власності 1883, Угода СОТ про торговельні аспекти права інтелектуальної власності 1994 (Угода ТРІПС). Міжнародна система реєстрації товарних знаків (Мадридська угода та Мадридський протокол). Особливості сучасного розвитку охорони товарних знаків в міжнародному праві інтелектуальної власності (Угода ТРІПС).

ТЕМА 8.

Вирішення міжнародних спорів

Зміст, становлення, розвиток принципу мирного вирішення міжнародних спорів між державами і його значення в сучасному світі. Головні міжнародно-правові акти, які відображають його зміст. Спів та ситуація. Поняття та види міжнародних спорів: багатосторонні та двосторонні, економічні, територіальній тощо; юридичні та політичні. Дипломатичні (політичні) засоби мирного вирішення спорів: переговори, добрі послуги та посередництво, обслідування та примирення. Слідчі та узгоджувальні комісії. Порядок їх формування, характер прийнятих рішень. Міжнародні угоди про примирну процедуру. Правові засоби вирішення міжнародних спорів. Міжнародний арбітраж.

В і д м е ж у в а н н я

м і ж н а р о д н о г о

публічного арбітражу від інших мирних засобів вирішення міжнародних спорів: процедури встановлення фактів та примирення. Міжнародний судовий розгляд. Міжнародний суд ООН. Особливості вирішення міжнародних спорів у межах міжнародних організацій. Поняття та види вирішення спорів у сфері міжнародного приватного права. Міжнародний комерційний арбітраж. Міжнародний комерційний арбітраж в кіберпросторі (он-лайн арбітражні процедури). Гібридні форми розв'язання міжнародних спорів як взаємодія міжнародного публічного та міжнародного приватного права. Згальна характеристика особливостей міжнародного цивільного процесу: процесуальна право- та дієздатність іноземців, правове становище іноземної держави в цивільному процесі. Поняття міжнародної підсудності. Пророгаційні угоди. Міжнародно-правові засади визнання та виконання рішень іноземних арбітражів та судів.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усього го	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовний модуль 1.										
<i>Загальні положення міжнародного права</i>										
Тема 1. Поняття та сутність міжнародного права	10	2	2		6	10	2			8
Тема 2. Норми та джерела міжнародного права	8	2	2		4	10		2		8
Тема 3. Загальна характеристика суб'єктів міжнародного права	10	2	2		6	8				8
Разом зі змістовим модулем 1	28	6	6		16	28	2	2		24
Змістовний модуль 2.										
<i>Окремі галузі та інститути міжнародного права</i>										
Тема 4. Міжнародне право прав людини.	10	2	2		6	12				12
Тема 5. Міжнародне економічне та комерційне право	12	2	2		8	14	2			12
Тема 6. Міжнародне транспортне право	16	4	4		8	14				14
Тема 7. Міжнародне право інтелектуальної власності	12	2	2		8	10				10
Тема 8. Вирішення міжнародних спорів	12	2	2		8	12		2		10
Разом за змістовим модулем 2	62	12	12		38	62	2	2		58
Разом	90	18	18		54	90	4	4		82

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття не передбачені.

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ (Додаток 1)

№ з/п	Назва теми	Очна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Загальні положення міжнародного права			
1	Тема 1. Поняття та зміст міжнародного права. Система сучасного міжнародного права, його галузі та інститути. Співвідношення міжнародного публічного і міжнародного приватного права.	2	-
2	Тема 2. Види норм міжнародного права. Кодифікація норм міжнародного права та їх прогресивний розвиток. Імплементация норм міжнародного права. Поняття, сутність та види джерел міжнародного права.	2	2
3	Тема 3. Поняття та види суб'єктів міжнародного права. Поняття міжнародної правосуб'єктності. Держава – основний суб'єкт міжнародного права. Міжнародна міждержавна організація: основні ознаки та класифікація. Правовий статус та способи визначення національної належності фізичних, юридичних осіб, транснаціональних компанії та корпорації як суб'єктів міжнародних відносин невласного характеру (міжнародного приватного права).	2	-
Змістовий модуль 2. Окремі галузі та інститути міжнародного права			
4	Тема 4. Поняття та класифікація основоположних прав і свобод людини й громадянина. Загальні міжнародно-правові стандарти основних прав і свобод людини та громадянина. Міжнародно-правові гарантії дотримання прав людини і громадянина. Європейська система захисту прав людини.	2	-
5	Тема 5. Поняття, предмет, джерела та система міжнародного економічного права. Поняття та правовий статус міжнародної економічної організації. Загальна характеристика міжнародно-правового регулювання співробітництва у різних галузях економічної сфери. Поняття, правові джерела міжнародного комерційного права. Джерела міжнародного комерційного права. Роль міжнародних договорів в сфері міжнародного комерційного обороту.	2	-
6	Тема 6. Предмет та джерела регулювання міжнародного транспортного права. Національне законодавство та міжнародні транспортні конвенції. Роль міжнародних міждержавних та неурядових організацій в уніфікації	4	-

	правових норм і технічних стандартів в сфері міжнародного транспортного права.		
7	Тема 7. Поняття правовідносин інтелектуальної власності міжнародного характеру. Територіальний характер охорони та захисту права інтелектуальної власності. Національне законодавство та система міжнародних договорів в сфері міжнародної охорони права інтелектуальної власності.	2	-
8	Тема 8. Зміст, становлення, розвиток принципу мирного вирішення міжнародних спорів між державами і його значення в сучасному світі. Міжнародний арбітраж, міжнародні суди. Міжнародний комерційний арбітраж.	2	2
	Разом	18	4

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми/Види робіт	Очна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1. Загальні положення міжнародного права			
1	Тема 1. Поняття та зміст міжнародного права. Система сучасного міжнародного права, його галузі та інститути. Співвідношення міжнародного публічного і міжнародного приватного права. <i>Підготовка до обговорення питань теми практичного заняття; виконання письмових практичних завдань</i>	6	8
2	Тема 2. Види норм міжнародного права. Кодифікація норм міжнародного права та їх прогресивний розвиток. Імплементация норм міжнародного права. Поняття, сутність та види джерел міжнародного права. <i>Підготовка до обговорення питань теми практичного заняття; підготовка реферату або презентації</i>	4	8
3	Тема 3. Поняття та види суб'єктів міжнародного права. Поняття міжнародної правосуб'єктності. Держава – основний суб'єкт міжнародного права. Міжнародна міжурядова організація: основні ознаки та класифікація. Правовий статус та способи визначення національної належності фізичних, юридичних осіб, транснаціональних компанії та корпорації як суб'єктів	6	8

	міжнародних відносин невластного характеру (міжнародного приватного права). <i>Підготовка до обговорення питань теми практичного заняття та поточного тестування за ЗМІ</i>		
Змістовий модуль 2. Окремі галузі та інститути міжнародного права.			
4	Тема 4. Поняття та класифікація основоположних прав і свобод людини й громадянина. Загальні міжнародно-правові стандарти основних прав і свобод людини та громадянина. Міжнародно-правові гарантії дотримання прав людини і громадянина. Європейська система захисту прав людини. <i>Підготовка до обговорення питань теми практичного заняття; виконання письмових практичних завдань</i>	6	12
5	Тема 5. Поняття, предмет, джерела та система міжнародного економічного права. Поняття та правовий статус міжнародної економічної організації. Загальна характеристика міжнародно-правового регулювання співробітництва у різних галузях економічної сфери. Поняття, правові джерела міжнародного комерційного права. Джерела міжнародного комерційного права. Роль міжнародних договорів в сфері міжнародного комерційного обороту. <i>Підготовка до обговорення питань теми практичного заняття; виконання письмових практичних завдань</i>	8	12
6	Тема 6. Предмет та джерела регулювання міжнародного транспортного права. Національне законодавство та міжнародні транспортні конвенції. Роль міжнародних міжурядових та неурядових організацій в уніфікації правових норм і технічних стандартів в сфері міжнародного транспортного права. <i>Підготовка до обговорення питань теми практичного заняття; виконання письмових практичних завдань; підготовка реферату або презентації</i>	8	14
7	Тема 7. Поняття правовідносин інтелектуальної власності міжнародного характеру. Територіальний характер охорони та захисту права інтелектуальної власності. Національне законодавство та система міжнародних договорів в сфері міжнародної охорони права інтелектуальної власності. <i>Підготовка до обговорення питань теми практичного заняття; виконання письмових практичних завдань</i>	8	10
8	Тема 8. Зміст, становлення, розвиток принципу мирного вирішення міжнародних спорів між	8	10

державами і його значення в сучасному світі. Міжнародний арбітраж, міжнародні суди. Міжнародний комерційний арбітраж. <i>Підготовка до обговорення питань теми практичного заняття та поточного тестування за ЗМ2</i>		
Разом	54	82

До самостійної роботи здобувачів відноситься:

- підготовка відповіді та повідомлення на питання, які пропонуються до самостійного вивчення;
- написання реферату (за однією із запропонованих тем) та/або підготовка презентації;
- виконання письмового практичного завдання (рішення практичних задач, ситуаційних вправ);
- підготовка до поточного тестування за ЗМ

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- словесні методи: лекція, бесіда, пояснення, дискусія, обговорення проблемних ситуацій;
- наочні методи: мультимедійні презентації;
- практичні методи: підготовка реферату або презентацію доповіді, розв'язання практичних задач.

10. ФОРМИ КОНТРОЛЮ І МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль:

- усний контроль: індивідуальне / фронтальне опитування за питаннями відповідної теми;
- письмовий контроль: оцінювання виконання практичного завдання (розв'язання практичних задач, оцінювання розв'язання ситуаційних вправ та проблемних ситуацій);

Періодичний контроль:

- оцінювання результатів тестування за ЗМ.

Підсумковий контроль: залік

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти за різними видами роботи

Вид роботи	Кількість балів
<i>Поточний контроль:</i>	
- Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті,	від 0 до 5

участь здобувачів в обговоренні проблемних питань	
- Виконання практичного завдання (розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій)	від 0 до 5
- Виконання рефератів та мультимедійних презентацій за однією із запропонованих тем	від 0 до 5
Періодичний контроль	
Контрольна робота у формі тестування за ЗМ	від 0 до 10

Вид роботи	Бали	Критерії оцінювання
Опитування за питаннями відповідної теми на практичному занятті, участь здобувачів в обговоренні проблемних питань	0 балів	Здобувач не бере участь у практичному занятті, є лише спостерігачем; ніколи не виступає і не задає питання, незацікавлений у вивченні матеріалу; показує незадовільне знання понятійного апарату і літературних джерел.
	1 бал	Здобувач іноді бере участь у практичному занятті; допускає помилки під час відповідей на запитання; демонструє пасивну роботу на практичних заняттях; фрагментарні знання понятійного апарату і літературних джерел; невміння публічно представляти матеріал.
	2 бали	Здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки
	3 бали	Здобувач бере участь у практичному занятті; демонструє достатні знання, дає повні відповіді на запитання; бере участь у обговоренні проблемних питань, під час підготовки до заняття користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; наводить доцільні приклади; вміє знаходити найбільш вдалі форми розв'язання проблемних ситуацій; здатний публічно представити матеріал.
	4 бали	Здобувач бере достатньо активну участь у практичному занятті; демонструє теоретичне знання матеріалу теми, дає правильні відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних питань, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади та пропозиції щодо дискусійних питань; здатний публічно представити матеріал.
	5 балів	Здобувач бере активну участь у практичному занятті; демонструє глибокі теоретичне знання матеріалу теми, дає правильні, аргументовані відповіді на запитання; бере активну участь у обговоренні проблемних питань, користується додатковою навчально-методичною та науковою літературою; вміє сформулювати своє ставлення до певної проблеми; висловлює власні міркування, наводить доцільні приклади та пропозиції щодо дискусійних питань; вміє знаходити найбільш оптимальні способи розв'язання складних правових ситуацій; здатний публічно представити матеріал.
Виконання	0 балів	Здобувач не виконав практичне завдання.

практичного завдання (розв'язання практичних задач, ситуаційних вправ та проблемних ситуацій)	1 бал	Здобувач частково виконав практичне завдання, але недостатньо розкрив сутність, допускаючи при цьому суттєві неточності; відсутні уміння та навички дослідження і обґрунтування висновків; використано обмежену кількість джерел.
	2 бали	Здобувач виконав практичне завдання, розв'язав ситуаційну вправу, проблемну ситуацію, але демонструє фрагментарні знання предмету вивчення і дослідження, деякі має ускладнення щодо виділення суттєвих його ознак, виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків; використано обмежену кількість джерел.
	3 бали	Здобувач виконав практичну задачу, розв'язав ситуаційну вправу, проблемну ситуацію, демонструє знання предмету вивчення, чітко описує суттєві його ознаки, виявляє причинно-наслідкові зв'язки і в змозі сформулювати висновки.
	4 бали	Здобувач виконав практичну задачу/ситуаційну вправу, демонструє володіння навичками наукового дослідження; виявляє самостійність у підборі, аналізі та узагальненні відповідної статистичної та аналітичної інформації; із розглянутої проблеми робить чіткі вірні висновки.
	5 балів	Здобувач виконав практичну задачу/ситуаційну вправу, демонструє володіння навичками наукового дослідження; виявляє самостійність у підборі, аналізі та узагальненні відповідної статистичної та аналітичної інформації; із розглянутої проблеми робить чіткі вірні висновки. Здобувач виконує задачу/ситуаційну вправу з творчим підходом, використовуючи нешаблонні фрази, демонструє розгорнуте, цікаве бачення, яке відрізняється власними роздумами, висновками; окрім рекомендованої літератури використовує додаткову, демонструє знання змісту відповідних нормативно-правових актів.
Періодичне тестування за ЗМ	0 балів	Відповідь на запитання неправильна.
	0,5 бали	Відповідь на запитання правильна.
Виконання рефератів за однією із запропонованих тем: доповідь та демонстрація презентації	0 балів	Реферат не виконаний
	1 бал	Здобувач підготував реферат (довідь/ повідомлення), виокремив основні положення кожного з джерел, але виклав їх у вигляді незв'язаних пунктів, не витримав вимог щодо обсягу роботи.
	2 бал	Здобувач в цілому правильно виокремив основні положення кожного з джерел, виклав у вигляді логічного матеріалу, проте використовує загальні фрази, не проводить аналізу викладеного матеріалу, не зробив узагальнюючих висновків
	3 балів	Здобувач опрацював основний обсяг необхідних джерел, виокремив положення, які стосуються теми роботи структурно об'єднав їх, проте не зробив ґрунтового аналізу та власних висновків
	4 бали	Здобувач опрацював та виокремив найголовніші положення з наявних джерел, логічно та ґрунтовно розкрив тему роботи, проявив достатній рівень аналітичних здібностей при роботі з нормативним та теоретичним матеріалом, надав власні висновки та пропозиції
	5 бали	Здобувач проявив творчий підхід до розкриття теми роботи, продемонстрував високий рівень аналізу наявного матеріалу, активно застосовував порівняльно-правовий метод при розкритті

	теми, дійшов власних висновків та надав пропозиції щодо найбільш складних та проблемних питань теми.
--	--

* Виконання практичних завдань (розв'язання практичних задач/ ситуаційних вправ) виконується здобувачем у робочому зошиті. Перевірка виконання завдань здійснюється викладачем під час практичного заняття з відповідної теми.

11. ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Сфера дії та завдання міжнародного права.
2. Система сучасного міжнародного права, його галузі та інститути.
3. Принципи міжнародного права.
4. Співвідношення міжнародного і національного права.
5. Співвідношення міжнародного публічного і міжнародного приватного права.
6. Поняття, сутність та завдання міжнародного приватного права. Поняття міжнародних відносин невластного характеру; визначення «іноземного елемента».
7. Поняття та види норм міжнародного права.
8. Імплементация норм міжнародного права.
9. Поняття та види джерел міжнародного права.
10. Міжнародний договір як головне джерело міжнародного права.
11. Міжнародний звичай як джерело міжнародного права та його співвідношення з міжнародним договором.
12. Допоміжні джерела міжнародного права.
13. Особливості джерел міжнародного приватного права.
14. Закон України про міжнародне приватне право від 23 червня 2005 р.: загальна характеристика.
15. Міжнародний договір як джерело міжнародного приватного права: поняття та види.
16. Міжнародні торговельні звичаї як джерело міжнародного приватного права.
17. Поняття, структурні елементи та класифікація колізійних норм.
18. Поняття та види суб'єктів міжнародного права.
19. Держава як основний суб'єкт міжнародного права.
20. ООН: історія створення, структура, цілі й принципи, головні органи.
21. Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ): загальна характеристика.
22. Роль міжнародних неурядових організацій в міжнародних відносинах.
23. Правовий статус та способи визначення національної належності фізичних та юридичних осіб як суб'єктів міжнародних відносин невластного характеру (міжнародного приватного права).
24. Особливості правового становища держави як суб'єкта міжнародного приватного права. Поняття та види імунітету держави.
25. Загальні міжнародно-правові стандарти основних прав і свобод людини та громадянина.
26. Міжнародно-правові гарантії дотримання прав людини і громадянина.
27. Європейська система захисту прав людини.
28. Конвенційні механізми захисту прав людини в системі ООН.

29. Загальна характеристика діяльності Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ): структура та юрисдикція ЄСПЛ.
30. Судова практика ЄСПЛ як джерело права.
31. Виконання Україною міжнародних зобов'язань у галузі захисту прав людини
32. Поняття, предмет та система міжнародного економічного права.
33. Джерела міжнародного економічного права.
34. Поняття та правовий статус міжнародної економічної організації.
35. Загальна характеристика міжнародно-правового регулювання співробітництва у різних галузях економічної сфери.
36. Роль міжнародних організацій у міжнародних економічних відносинах (ООН, ЮНКТАД, СОТ, ЮНІДО, ОПЕК).
37. Міжнародно-правове регулювання діяльності транснаціональних корпорацій у сфері міжнародних економічних відносин.
38. Поняття, джерела міжнародного комерційного права.
39. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
40. Зовнішньоекономічний договір: поняття, особливості, види.
41. Договір міжнародної купівлі-продажу: поняття, особливості змісту зобов'язань.
42. Колізійні питання міжнародної купівлі-продажу, застосування принципів «автономії волі» сторін і «найбільш тісного зв'язку».
43. Загальна характеристика положень Конвенції ООН (Віденська конвенція) про договори міжнародної купівлі-продажу товарів 1980 р.
44. Основні типи міжнародних комерційних контрактів. Міжнародні правила тлумачення торговельних термінів ІНКОТЕРМС 2020 р.
45. Поняття та сфера дії міжнародного транспортного права.
46. Загальна характеристика міжнародних договорів в сфері морських перевезень вантажів.
47. Правове регулювання міжнародних морських перевезень пасажирів та багажу (Афінська конвенція).
48. Правове регулювання міжнародних авіаційних перевезень.
49. Роль міжнародних організацій в уніфікації правових норм і технічних стандартів, які регулюють авіаційні перевезення в міждержавному повітряному сполученні.
50. Правове регулювання міжнародних автомобільних перевозок пасажирів і багажу, система міжнародних договорів в галузі автомобільного перевезення.
51. Правове регулювання залізничних перевезень у міжнародному сполученні.
52. Поняття правовідносин інтелектуальної власності міжнародного характеру.
53. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ) та її роль у формуванні міжнародної системи охорони права інтелектуальної власності.
54. Міжнародне авторське право: основні принципи міжнародної охорони авторських прав, об'єкти, суб'єкти, строки міжнародної охорони авторських прав, міжнародно-правові договори (Бернська конвенція, Всесвітня конвенція).
55. Міжнародно-правова охорона «суміжних» прав: поняття, види, суб'єкти.
56. Поняття міжнародного патентного права: основні принципи міжнародної охорони патентного права, об'єкти, суб'єкти, строки міжнародної охорони, міжнародно-правові договори (Паризька конвенція про охорону промислової власності, Угода СОТ про торговельні аспекти права інтелектуальної власності (ТРИПС)).

57. Міжнародна система реєстрації товарних знаків (Мадридська угода та Мадридський протокол).
58. Поняття та види міжнародних спорів.
59. Засоби мирного вирішення спорів.
60. Міжнародний арбітраж.
61. Міжнародний судовий розгляд. Міжнародний суд ООН.
62. Особливості вирішення міжнародних спорів у межах міжнародних організацій.
63. Міжнародний комерційний арбітраж: поняття, види, компетенція.
64. Загальна характеристика основних інститутів міжнародного цивільного процесу.
65. Міжнародно-правові засади визнання та виконання рішень іноземних арбітражів в судах.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ (Додаток 2)

Поточний та періодичний контроль									Сума балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2						100
T 1	T 2	T 3	T4	T5	T6 (1)	T6 (2)	T7	T8	
0-10	0-10	0-5	0-10	0-10	0 - 10	0 - 10	0 - 10	0 - 5	
Контрольна робота * за змістовим модулем 1: 0 - 10			Контрольна робота * за змістовим модулем 2: 0 - 10						

* Примітка: Контрольна робота за змістовим модулем здійснюється у формі тестових завдань після завершення вивчення навчального матеріалу кожного змістового модуля. Тестові завдання для контрольних робіт складаються з 20 тестових завдань, які відповідають змісту навчального матеріалу змістових модулів. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання здобувач отримує 0,5 бали.

Шкала оцінювання: національна та ESTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90-100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала / Оцінка ECTS	Теоретична підготовка	Практична підготовка
Відмінно	90 – 100 / A	Здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, розгорнуто, обґрунтовано та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. Здобувач демонструє чітке знання відповідних категорій, їх змісту, розуміння їх взаємозв'язку, правильно формулює тлумачення відповідних понять, демонструє знання змісту передбачених програмою нормативно-правових актів, робить самостійні висновки. Здобувач вміє виявляти причинно-наслідкові зв'язки, самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених	Здобувач може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання практичних завдань, виконує практичні завдання не передбачені навчальною програмою, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.

		завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення знань.	
Добре	85 – 89 / В	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає неточності, які не є суттєвими для характеристики предмету питання та не впливають істотно на загальну характеристику того чи іншого явища (поняття).	Здобувач має стійкі навички виконання практичних завдань, правильно вирішує більшість практичних завдань.
Добре	75 – 84 / С	Здобувач виявляє загалом високий рівень знань щодо всієї програми навчальної дисципліни, на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, але не вміє самостійно аналізувати деякі питання, не повністю переконливо аргументувати свої відповіді, допускає незначні неточності.	Здобувач за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою навчальної дисципліни.
Задовільно	70 – 74 / D	Здобувач володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків. Здобувач знає основні поняття навчального матеріалу, але має ускладнення під час виділення	Здобувач має елементарні навички виконання практичних завдань, правильно вирішує лише половину практичних завдань.

		суттєвих ознак вивченого та під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків та формулювання висновків.	
Задовільно	60 – 69 / E	Здобувач не повною мірою розуміє предмет навчальної дисципліни, наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів. Здобувач надає нечіткі характеристики відповідних явищ, викладає свої думки з істотним порушенням логіки подання матеріалу.	Здобувач може використовувати знання лише в стандартних практичних ситуаціях, має нестійкі навички виконання практичних завдань, робить багато суттєвих помилок.
Не задовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	35 – 59 / FX	Здобувач не правильно розкриває сутність базових питань навчальної дисципліни, допускає суттєві змістовні помилки, володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно, безсистемне виокремлює випадкові ознаки вивченого, не вміє сформулювати свою думку та викласти її в логічній послідовності, робити узагальнення та висновки.	Здобувач здатний виконати лише окремі практичні завдання за допомогою викладача. У здобувача відсутні сформовані уміння та навички.
Не задовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	0 – 34 / F	Здобувач не знає основних положень навчальної дисципліни, не володіє навчальним матеріалом.	Здобувач виконує лише елементи практичних завдань, погребує постійної допомоги викладача.

13. Навчально-методичне забезпечення

- робоча програма навчальної дисципліни;
- опорний конспект лекцій;
- електронні методичні рекомендації для практичних занять;

- мультимедійні презентації;
- роздатковий ілюстративний матеріал (приклади документів);
- тестові завдання.

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти

Міжнародні акти

1. Бернська конвенція про охорону літературних та художніх творів, 1886. URL: <http://www.wipo.int/treaties/ru/ip/berne/berne.html>
2. Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969 р. (ратифікована із застереженням і заявою Президією Верховної Ради УРСР 14 квітня 1986 р.) URL: http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/995_118
3. Всесвітня конвенція про авторське право, 1952 г. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_052#Text
4. Договір між Україною і Республікою Польща про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах від 24.05.1993 р. *Офіційний вісник України*. 2006. №47. Ст.3169.
5. Договір між Україною та Республікою Грузія про правову допомогу та правові відносини у цивільних та кримінальних справах від 09.01.1995 р. *Офіційний вісник України*. 2006. №47. Ст.3172.
6. Договір про принципи діяльності держав по дослідженню і використанню Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. (ратифікована Законом № 475/97-ВР від 17 липня 1997 р.) URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_004 .
7. Європейська конвенція про імунітет держави, 1972. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU72014.html
8. Конвенція про визнання та виконання іноземних судових рішень у цивільних або комерційних справах від 02.07.2019 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973_001-19#n3
9. Конвенція про визнання та виконання іноземних арбітражних рішень, 1958. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_070#Text
10. Конвенції ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів 1980. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_003#Text
11. Конвенція про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів від 19.05.1956 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_234#Text
12. Конвенція ООН про морські перевезення вантажів, 1978 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_391
13. Конвенція про угоди про вибір суду від 30.06.2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973_004#Text

14. Конвенція про уніфікацію деяких правил щодо міжнародних повітряних перевезень, 1999 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_594#Text
15. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16.12.1966 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text
16. Паризька конвенція про охорону промислової власності, 1883. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123#Text
17. Правила ІНКОТЕРМС 2020 р. URL: <http://www.incoterms.zed.ua>
<http://pact.com.ua/incoterms.html>
18. Статут ООН. URL: https://unic.un.org/aroundworld/unics/common/documents/publications/uncharter/UN%20Charter_Ukrainian.pdf
19. Угода про заснування Світової організації торгівлі 1994 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_342#Text

Національне законодавство **Конституція України та кодекси України**

1. Конституція України 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
2. Господарський кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
3. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>
4. Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.1995. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-вр#Text>
5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
6. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>

Закони України

1. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#n855>
2. Про біженців: Закон України від 21.06. 2001 г. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2557-14#Text>
3. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 г. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
4. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>
5. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006. Дата оновлення: 02.12.2012. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>

6. Про міжнародне приватне право: Закон України від 23.06.2005. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>
7. Про міжнародній комерційний арбітраж: Закон України від 24.02.1994 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4002-12#Text>
8. Про охорону права на винаходи та корисні моделі: Закон України від 15.12.1993. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>
9. Про охорону права на знаки для товарів та послуг: Закон від 15.12.1993 г. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>
10. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17#Text>
11. Про ратифікацію Конвенції про визнання та виконання іноземних судових рішень у цивільних або комерційних справах: Закон України від 01.07.2022 р., № 2342-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2342-20#Text>

Основна література

1. Войціховський А. В. Міжнародне право : підручник. Харків, 2020. 544 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ca8e8cab-2419-42b4-9d69-4fbd44385bd6/>
2. Міжнародне приватне право: навч. посібник / І. І. Килимник, А. М. Бровдій ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 111 с. URL: <http://eprints.kname.edu.ua/51712/1/2015%2016Н%20печ%20МПрП.pdf>
3. Міжнародний захист прав людини : навчальний посібник / кол. авторів ; за ред. О. Б. Онишко. Львів : Львівський держав- ний університет внутрішніх справ, 2022. 540 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/5215/1/Онишко%20О.Б.%20--%20Міжнародний%20захист.pdf>
4. Стрельцова Є. Д. Уніфікація міжнародного права та її вплив на національне законодавство: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 522 с. URL: http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/29297/1/МОНОГРАФИЯ_Стрельцова%20%20.pdf
5. Цірат Г. А. Міжнародний комерційний арбітраж : навч. посіб. / Г.А. Цірат. К.: Алерта, 2019. 410 с. URL: https://jvs.law/wp-content/uploads/2021/04/G.TSirat_Arbitrazh_2019-2.pdf

Додаткова література:

1. Матвеева А.В., Панченко В.В. Міжнародна торгівля у сфері транспортних послуг: особливості правового регулювання. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2023. №1 (45). С.76-85. URL: <https://journals.snu.edu.ua/index.php/app/article/view/635/605>

2. Мазаракі Н., Гончарова Ю. Діяльність Органу вирішення спорів СОТ: подолання невідповідностей. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*, 2020, № 1. С. 5-13. URL: journals.knute.edu.ua/foreign-trade/article/view/128/115
3. Мицик В. В., Буроменський М. В., Гнатовський М. М. Міжнародне публічне право: підручник. Харків : Право. Т. 2. Основні галузі. 2020. 624 с.
4. Міжнародне приватне право : підручник / Є. М. Білоусов, І. М. Жуков, В.В.Комаров, І.В.Яковюк та інш.; за заг. ред. Є.М.Білоусова, І.В.Яковюка. Харків : Право, 2021. 408 с.
5. Посібник щодо механізму врегулювання суперечок у рамках Світової організації торгівлі: Проект Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) з торговельної політики України, 2016. URL: <https://www.me.gov.ua>
6. Попко У. International Private Law Relations of the State: Subjective Characteristic. *Правові горизонти*. 2023. № 16(1). С. 34–44. URL: <https://legalhorizons.com.ua/lh/article/view/21/12>
7. Степаненко К.В. Поняття, ознаки та види міжнародних судових установ. *Альманах міжнародного права*. 2020. № 23. С. 46–54.
8. Стрельцова Є. Д. Уніфікація як закономірна тенденція розвитку міжнародного приватного права: загальний огляд. *Вісник Академії адвокатури України*. 2015. Том 12, № 2(33). С. 26-33. URL: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=vaau_2015_12_2_5
9. Стрельцова Є. Д. Міжнародна уніфікація окремих інститутів процесуального права. *Юридичний вісник*. 2018. № 4. С. 64-69. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/29910/1/64-69.pdf>
10. Стрельцова Є. Д. Міжнародне приватне морське право України: сучасний стан системи колізійних норм. *Право України*. 2020. № 6. С. 95 – 110. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/29932/1/95-110.pdf>
11. Streltsova Y. Main Trends in the Modern Legal Integration. *Вісник Одеського національного університету*. 2015. Том 20. Випуск 1 (26). С. 36 – 49. (англ. мовою).
12. Стрельцова Є. Д. Закріплення прав людини в положеннях міжнародного приватного права: окремі аспекти. *Права людини та публічне врядування в сучасних умовах* : Матеріали V Міжнародного правничого форуму, 10 червня 2022 р., м. Чернівці/ Уклад. І.В. Ковбас, І.І. Бабін, О.І. Ющик, І.Ж. Торончук, П.І. Крайній. Чернівці: Технодрук, 2022. 324 с. С. 32-35. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/33592>
13. Streltsova Ye. Interaction of International and Domestic Law: Some Reflections on the Issue of Compliance of Ukrainian Law with the International Legal Obligations of Ukraine. *Правова позиція*. 2022. No 4 (37). С.225-231. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/35438>
14. Юрченко С.М., Смян А.А. Особливості захисту авторського права в міжнародному приватному праві. *Молодий вчений*. 2018. №4. С. 107-110. URL: <https://www.molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/4664/4586>

15. Електронні інформаційні ресурси

1. Законодавство України // Верховна Рада України: офіц. веб-портал. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>
2. Офіційний сайт ООН: www.un.org
3. Офіційний сайт Ради Безпеки ООН: <http://www.un.org/ru/sc/>
4. Офіційний сайт Міжнародного Суду ООН: <http://www.un.org/ru/iccj/>
5. Офіційний сайт Міжнародного кримінального суду: <http://www.icc-cpi.int/Pages/default.aspx>
6. Офіційний сайт Міністерства закордонних справ України: <http://mfa.gov.ua/ua>
7. Офіційний сайт Мінюсту України. *Міжнародно-правове співробітництво у цивільних та кримінальних справах.* URL: <https://minjust.gov.ua/m/mijnarodno-pravove-spivrobitnistvo-u-tsilivnih-ta-kriminalnih-spravah>
8. Офіційний сайт Європейського суду з прав людини. URL: <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>
9. Офіційний сайт Міжнародної торговельної палати. URL: <https://iccwbo.org/about-us/>
10. Офіційний сайт Гаазької конференції з міжнародного приватного права <https://www.hcch.net/en/home>

Додаток 1

Плани практичних занять

Змістовий модуль 1. Загальні положення міжнародного права

Тема 1.

Поняття та сутність міжнародного права

Питання для обговорення:

1. Поняття та зміст міжнародного права.
2. Сфера дії та завдання міжнародного права.
3. Система сучасного міжнародного права, його галузі та інститути.
4. Принципи міжнародного права.
5. Співвідношення міжнародного і національного права.
6. Співвідношення міжнародного публічного і міжнародного приватного права.
7. Поняття, сутність та завдання міжнародного приватного права. Сфера дії міжнародного приватного права. Поняття міжнародних відносин невластного характеру; визначення «іноземного елемента».
8. Роль міжнародного приватного права в організації та розвитку міжнародних економічних відносин.

Опитування, обговорення проблемних ситуацій за темою.

Виконання практичного завдання.

Тема 2.

Норми та джерела міжнародного права

Питання для обговорення

1. Поняття, правова природа, структура норм та особливості створення норм міжнародного права.
2. Види норм міжнародного права.
3. Кодифікація норм міжнародного права та їх прогресивний розвиток.
4. Імплементация норм міжнародного права.
5. Поняття, сутність та види джерел міжнародного права.
6. Міжнародний договір як головне джерело міжнародного права.
7. Міжнародний звичай.
8. Допоміжні джерела міжнародного права.
9. Особливості джерел міжнародного приватного права. Закон України про міжнародне приватне право від 23 червня 2005 р.
10. Міжнародний договір та міжнародні торговельні звичаї як джерело міжнародного приватного права: поняття та види.
11. Поняття колізійної норми: структурні елементи колізійної норми, класифікація.
12. Підстави та порядок застосування норм іноземного права

Опитування, обговорення проблемних ситуацій за темою.

Виконання рефератів та презентацій.

Практичне заняття 3.

Тема 3.

Загальна характеристика суб'єктів міжнародного права.

Питання для обговорення

1. Поняття та види суб'єктів міжнародного права. Поняття міжнародної правосуб'єктності.
2. Держава – основний суб'єкт міжнародного права.
3. Міжнародна правосуб'єктність народів і націй, що борються за свою незалежність.
4. Міжнародна правосуб'єктність міжнародних організацій.
5. Міжнародна міжурядова організація: основні ознаки та класифікація.
6. Роль міжнародних неурядових організацій в міжнародних відносинах.
7. Правовий статус та способи визначення національної належності фізичних, юридичних осіб, транснаціональних компанії та корпорації як суб'єктів міжнародних відносин невластного характеру (міжнародного приватного права).
8. Особливості правового становища держави як суб'єкта міжнародного приватного права. Поняття та види імунітету держави.
9. Норми національного законодавства та міжнародних договорів про імунітет іноземної держави.

Опитування, обговорення проблемних ситуацій за темою.

Виконання контрольної роботи за ЗМ 1

Змістовний модуль II.

Окремі галузі та інститути міжнародного права

Практичне заняття 4.

Тема 4.

Міжнародне право прав людини.

Питання для обговорення

1. Поняття та класифікація основоположних прав і свобод людини й громадянина. Чотири покоління прав людини.
2. Загальні міжнародно-правові стандарти основних прав і свобод людини та громадянина.
3. Міжнародно-правові гарантії дотримання прав людини і громадянина.
4. Універсальні та регіональні механізми захисту прав людини.
5. Конвенційні механізми захисту прав людини в системі ООН.
6. Інституційні механізми захисту прав людини. Загальна характеристика діяльності Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ): структура, юрисдикція ЄСПЛ, критерії прийнятності скарги та їх правова аргументація.
8. Судова практика ЄСПЛ як джерело права.
9. Виконання Україною міжнародних зобов'язань у галузі захисту прав людини.

Опитування, обговорення проблемних ситуацій за темою. Виконання практичного завдання.

Практичне заняття 5.

Тема 5.

Міжнародне економічне та комерційне право

Питання для обговорення

1. Поняття, предмет та система міжнародного економічного права.
2. Джерела міжнародного економічного права. Принципи міжнародного економічного права.
3. Поняття та правовий статус міжнародної економічної організації.
4. Загальна характеристика міжнародно-правового регулювання співробітництва у різних галузях економічної сфери.
5. Правопорядок у галузі іноземних інвестицій.
6. Роль міжнародних організацій у міжнародних економічних відносинах. Організація Об'єднаних Націй. Конференція Організації Об'єднаних Націй з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД). Світова організація торгівлі (СОТ). Організація ООН з промислового розвитку (ЮНІДО). Організація країн-експортерів нафти (ОПЕК).
7. Міжнародно-правове регулювання діяльності транснаціональних корпорацій у сфері міжнародних економічних відносин.
8. Вирішення міжнародних економічних спорів. Економічний суд СНД. Суд Євразійського економічного союзу. Орган вирішення спорів СОТ. Право СОТ.
9. Поняття міжнародного комерційного права. Джерела міжнародного комерційного права. Роль міжнародних договорів в сфері міжнародного комерційного обороту.
10. Зовнішня торгівля та інші види зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоекономічний договір: поняття, особливості, види.
11. Договір міжнародної купівлі-продажу: поняття, особливості змісту зобов'язань. Колізійні питання міжнародної купівлі-продажу, застосування принципів «автономії волі» сторін і «найбільш тісного зв'язку». Конвенція ООН (Віденська конвенція) про договори міжнародної купівлі-продажу товарів 1980 р.

12. Транснаціональні правила електронної комерції.
13. Основні типи міжнародних комерційних контрактів. Торговельні звичаї. Міжнародні правила тлумачення торговельних термінів ІНКОТЕРМС 2020 р.
14. *Lex Mercatoria*. Принципи міжнародних комерційних контрактів УНІДРУА, 2016.

***Опитування, обговорення проблемних ситуацій за темою.
Виконання практичного завдання.***

Практичне заняття 6.

Тема 6.

Міжнародне транспортне право (1 частина)

Питання для обговорення

1. Предмет та джерела регулювання міжнародного транспортного права.
2. Міжнародні транспортні конвенції.
3. Правове регулювання міжнародних морських перевезень. Правове регулювання міжнародних морських перевезень вантажів. Національне законодавство (Кодекс торговельного мореплавства України). Міжнародні договори: Брюссельська конвенція про уніфікацію деяких правил стосовно арешту морських суден; Міжнародна конвенція про рятування на морі; Гаазько-Вісбійські, Гамбурзькі та Роттердамські правила: загальна характеристика. Міжнародні звичаї торговельного мореплавства.
4. Морські транспортні документи. Поняття, види та функції коносаменту, правове значення його реквізитів.
5. Міжнародні морські чартерні перевезення вантажів. Види договору фрахтування судна (чартеру): рейсовий чартер, тайм-чартер, дімайз-чартер. Основні умови договору фрахтування морського судна.
6. Правові проблеми відповідальності перевізника. Правове регулювання міжнародних морських перевезень пасажирів та багажу (Афінська конвенція).

Опитування, обговорення проблемних ситуацій за темою. Виконання практичного завдання.

Практичне заняття 7.

Тема 6

Міжнародне транспортне право (2 частина)

Питання для обговорення

1. Правове регулювання міжнародних авіаційних перевезень. Національне законодавство (Повітряний кодекс України). Роль міжнародних міжурядових та неурядових організацій (Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО) та Міжнародна асоціація повітряного транспорту) в уніфікації правових норм і технічних стандартів, які регулюють авіаційні перевезення в міждержавному повітряному сполученні.

2. Документи Варшавської системи, Монреальська конвенція. Транспортні документи, які застосовуються під час міжнародних авіаперевезень (авіатransпортна накладна, авіабілет, багажна квитанція). Межі майнової відповідальності авіаперевізника.

3. Правове регулювання міжнародних автомобільних перевозок пасажирів і багажу. Система міжнародних договорів в галузі автомобільного перевезення (Женевська конвенція Європейської економічної комісії ООН про договір міжнародного автомобільного перевезення вантажів (КДПВ), Женевська конвенція Європейської економічної комісії ООН про договір міжнародного автомобільного перевезення пасажирів та багажу (КППВ) та інш.

4. Залізничні перевезення вантажів, пасажирів та багажу у міжнародному сполученні як складова частина міжнародної транспортної системи: правове регулювання (Бернська конвенція про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ)).

Опитування, обговорення проблемних ситуацій за темою. Виконання рефератів та/або презентацій.

Практичне заняття 8.

Тема 7.

Міжнародне право інтелектуальної власності.

Питання для обговорення:

1. Поняття правовідносин інтелектуальної власності міжнародного характеру. Територіальний характер охорони та захисту права інтелектуальної власності.

2. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ) та її роль у формуванні міжнародної системи охорони права інтелектуальної власності. 3. Міжнародне авторське право: основні принципи міжнародної охорони авторських прав, об'єкти, суб'єкти, строки міжнародної охорони авторських прав. Бернська конвенція про охорону літературних та художніх творів 1886 р. Всесвітня конвенція про авторське право 1952 р.

4. Авторські права іноземців за законодавством України та іноземних держав. Міжнародне авторське право та ІТ технології (Договір ВОІВ з авторського права 1996 р.).

5. Міжнародно-правова охорона «суміжних» прав: поняття, види, суб'єкти. Міжнародна (Римська) конвенція про охорону прав артистів-виконавців, виробників фонограм та радіо передаючих організацій 1961 р., Договір ВОІВ 1996 р. щодо виконання та фонограми.

6. Міжнародно-правова охорона промислової власності: Паризька конвенція про охорону промислової власності 1883, Угода СОТ про торговельні аспекти права інтелектуальної власності 1994 (Угода ТРІПС).

7. Міжнародна система реєстрації товарних знаків (Мадридська угода та Мадридський протокол). Особливості сучасного розвитку охорони товарних знаків в міжнародному праві інтелектуальної власності (Угода ТРІПС).

Опитування, обговорення проблемних ситуацій за темою.

Виконання практичного завдання

Практичне заняття 9.

Тема 8.

Вирішення міжнародних спорів.

Питання для обговорення:

1. Принцип мирного вирішення міжнародних спорів між державами і його значення в сучасному світі. Головні міжнародно-правові акти, які відображають його зміст.

2. Спир та ситуація. Поняття та види міжнародних спорів: багатосторонні та двосторонні, економічні, територіальній тощо; юридичні та політичні.

3. Дипломатичні (політичні) засоби мирного вирішення спорів: переговори, добрі послуги та посередництво, обслідування та примирення . Слідчі та узгоджувальні комісії. Порядок їх формування, характер прийнятих рішень. Міжнародні угоди про примирну процедуру.

4. Правові засоби вирішення міжнародних спорів. Міжнародний арбітраж.

Відмежування міжнародного публічного арбітражу від інших мирних засобів у вирішенні міжнародних спорів: процедури встановлення фактів та примирення . Міжнародний судовий розгляд. Міжнародний суд ООН.

5. Особливості вирішення міжнародних спорів у межах міжнародних організацій.

Поняття та види вирішення спорів у сфері міжнародного приватного права.

6. Міжнародний комерційний арбітраж.

Міжнародний комерційний арбітраж в кіберпросторі (он-лайн арбітражні процедури).

7. Загальна характеристика інститутів у міжнародного цивільного процесу.

Процесуальна право- та дієздатність іноземців, правове становище іноземної держави в цивільному процесі. Поняття міжнародної підсудності.

Пророгаційні угоди. Міжнародно-правові засади визнання та виконання рішень іноземних арбітражів та судів.

Опитування, обговорення проблемних ситуацій за темою.

Виконання контрольної роботи за ЗМ 2

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти за результатами поточного, періодичного та підсумкового контролю

Теми практичних занять	Кількість балів за вид роботи	Разом балів
Змістовий модуль 1. Загальні положення міжнародного права		
Тема 1. Поняття та сутність міжнародного права	0 – 5 (опитування) 0 – 5 (виконання практичного завдання)	0 - 10
Тема 2. Норми та джерела міжнародного права	0 – 5 (опитування) 0 – 5 (реферат, презентація)	0 – 10
Тема 3. Загальна характеристика суб'єктів міжнародного права	0 – 5 (опитування) 0 – 10 (виконання контрольної роботи за ЗМ1)	0 – 15
Загалом сума балів за ЗМ 1		0 - 35
Змістовий модуль 2. Окремі галузі та інститути міжнародного права.		
Тема 4. Міжнародне право прав людини.	0 – 5 (опитування) 0 – 5 (виконання практичного завдання)	0 -10
Тема 5. Міжнародне економічне та комерційне право	0 – 5 (опитування) 0 – 5 (виконання практичного завдання)	0 - 10
Тема 6. Міжнародне транспортне право (ч.1 та ч.2)	0 – 5 (опитування) 0 – 5 (виконання практичного завдання)	0 - 20
	0 – 5 (опитування) 0 – 5 (реферат, презентація)	
Тема 7. Міжнародне право інтелектуальної власності.	0 – 5 опитування 0 – 5 виконання практичного завдання	0 – 10
Тема 8. Вирішення міжнародних спорів.	0 – 5 (опитування) 0 – 10 (виконання контрольної роботи за ЗМ 2)	0 - 15
Загалом сума балів за ЗМ2		0- 65
Загалом сума балів		0 - 100